Edunvalvonnan tilannekatsaus

Kilpailukykyjohtaja A-K Heinämäki
Yhteysjohtaja T. Salkoaho
29.5.2020

TAMPEREEN KAUPUNKI

Johdanto

- Edunvalvonnan kehittämisen kokonaisuus on otettu tavoitteeksi Tampereen kaupungin Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueella.
- Osana kehittämistyötä on tunnistettu useita kaupungin ja seudun eri toimijoiden yhteisiä edunvalvonnan tehostamiseen ja vaikuttavuuden parantamiseen liittyviä kehittämiskohteita.
  - Muun muassa verkostojen tunnistaminen, systemaattisempi seuranta, tavoiteasetanta, alueen edunvalvojatoimijoiden yhteistyö, kansainvälisen kokonaisuuden kytkeminen kokonaisuuteen ja tehokkaampi vaikuttajaviestintä
- Seutuhallitukselle annetaan tilannekuva hallitusohjelmatavoitteiden toteumasta, vuoden 2021 budjettitavoitteista ja koronakriisin aiheuttamasta välittömästä edunvalvonnasta.

Tampereen kaupungin ja kaupunkiseudun edunvalvonnan kokonaiskoordinaatio

TAMPERE. FINLAND

Koordinaatio valmistelu, kehittäminen

Tampereen kaupunki/Vetovoima- ja edunvalvonta palveluryhmä

Vastaa yhteisten edunvalvontatavoitteiden kokoamisesta ja muotoilusta edunvalvontatyön käyttöön

Koordinoi edunvalvontaan liittyvää valmistelua sidosryhmien kanssa

Ylläpitää tilannekuvaa edunvalvontaan ja päätöksentekoon liittyvistä kansallisista ja kansainvälisistä linjauksista

Kehittää edunvalvonnan vaikuttavuutta ja vaikuttajaviestintää

Yhteensovittaminen ja tiedonvaihto

Pirkanmaan edunvalvontaryhmä yhteistyöalustana

Muodostuu Tampereen kaupungin, Tampereen kaupunkiseudun, Pirkanmaan liiton, Tampereen kauppakamarin, BT:n ja Pirkanmaan yrittäjien edustajista

Valmistelee toimijoiden yhteisiä hallitusohjelma- ja budjettitavoitteita

Järjestää päättäjä- ja vaikuttajatapaamisia ja –foorumeita

Ylläpitää ajantasaista tilannekuvaa yhteisistä edunvalvonnan asioista

Kehittää osaltaan edunvalvonnan yhteisiä käytäntöjä ja toimintatapoja

Päätöksenteko

Yhteistyörakenteet

(Esim. kaupunkiseudun kuntajohtajakokous)

Yhteistyöfoorumit

(Esim. Pirkanmaan vaikuttajafoorumi,

Poliittiset päätöksentekoelimet

(kuntien hallitukset, seutuhallitus, maakuntahallitus)

Edunvalvonnan ulottuvuudet

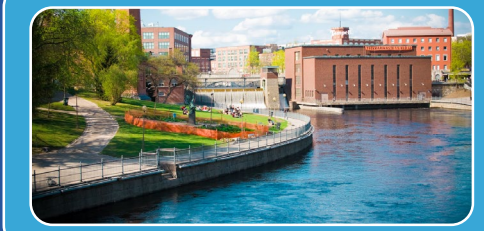

Alueellinen taso

- Yhteistyörakenteet
- Kuntayhtymien omistajaohjaus

Kansallinen taso

- Lainsäädäntöön vaikuttaminen
- Sopimuksellisuuden kehittäminen
- Suurten kaupunkien yhteistyö
- Budjettitavoitteet

EU- ja kansainvälinen taso

- EU-rahoitus
- KV-hankkeet
- Kansainväliset verkostot

Tilannekuvan sisältö

1. Hallitusohjelmatavoitteet
2. Budjettitavoitteet 2021
3. Kunta- ja muuhun yhteistyöhön liittyvät alueellisesti merkittävät muut edunvalvonnan kohteet 2020
4. Koronan aiheuttamat edunvalvontatarpeet
   - Elvytysinvestoinnit
5. Edunvalvonnan suuntaa linjaavat tehdyt päätökset ja annetut lausunnot

Hallitusohjelmatavoitteet

- Hallitusohjelmatavoitteet on hyväksytty seutuhallituksessa tammikuussa 2019.
- PM Rinteen hallitusohjelmaa on analysoitu kuntajohtajakokouksessa ja seutuhallituksessa kesällä 2019
- Tämän jälkeen tavoitteiden seurannasta ei ole tehty systemaattista koontia.
- Seuraavilla nostoilla on tehty yleiskuva hallitusohjelmatavoitteiden toteumatilanteesta keväällä 2020.

Missä menemme hallitusohjelmatavoitteiden kanssa?

TAMPERE. FINLAND

1. SUURTEN KAUPUNKISEUTUJEN ASEMA SUOMESSA	• Kansallisen kaupunkistrategian valmistelu käynnissä VM-vetoisesti. Suurten kaupunkien viesti selkeästä tavoiteasetannasta on viime viikkoina saanut valmistelussa toivottua sijaa.
	• Suurilla kaupungeilla on edustus merkittävissä lainsäädäntöhankkeissa, tiedonvaihto edustajien välillä on toimivaa.
	
	• Työllisyyden kuntakokeilulaki annetaan eduskunnalle tällä tietoa kesäkuussa 2020.
	• Kokeilut käynnistyvät 1.1.2021 ja päättyvät 30.6.2023
	• Neuvottelut TE-toimistolaisten siirtymisestä kokeiluun toteutetaan syksyllä.
	• Tavoitteena, että pysyvämmän mallin valmistelu käynnistyy valtion ja kuntien yhteistyönä heti syksyllä.
	• Hallitus linjaa työvoimapolitiikan pysyvästä palvelurakenteesta hallituskauden aikana.
	
	• MRL-uudistustyö on käynnissä. Keskustelu uudistuksen suunnasta on ollut vaillinaista. Laajan kokonaisuudistuksen tarve on tällä hetkellä kysymysmerkki.
	• Harva taho on valmis muuttamaan merkittävästi kaavajärjestelmää, mutta moni näkee tarpeen prosessien sujuvoittamiselle ja nykyaikaistamiselle.
	• Valmistelua on leimannut se, että sitä on edistetty osa kerrallaan, kokonaiskuvasta ja tahtotilasta ei ole käyty keskustelua. Kaupunkien asiantuntemusta ei ole juuri hyödynnetty.
	
	• MAL4-sopimusneuvottelut saatatettu loppuun toukokuussa 2020. Sopimuksen hyväksyntä tällä tietoa kesäkuussa 2020.
	• Keskeisiä tavoitteita:
	  • Valtion ja kaupunkiseudun suoran sopimussuhteen jatkaminen ja myös kuntien keskinäisen sitoutumisen varmistaminen MAL-teemoista
	  • Rahoituksen turvaaminen.
	  • Tampereen raitiotien rakentamisen etenemisen ja seudullisen laajenemisen suunnittelun rahoittaminen.
	  • Lähijunapilotin jatkaminen hallituskauden loppuun LVM:n rahoituksella sekä asema-ja seisakeinfran rakentaminen/parantaminen (Tesoma, Nokia, Lempäälä ja Orivesi)
	  • Monimuotoisen asumisen toteutumisen varmistaminen (mm. ARA, seudun kunnat)

2. SISÄINEN, KANSALLINEN JA KANSAINVÄLINEN SAAVUTETTAVUUS	• Suomi-rata hankeyhtiön neuvottelutulos saavutettu ja yhtiön perustamisen valmistelu käynnissä. Työn jatkon kannalta olennaista on saada kaupunkiseudun kunnat pysymään neuvottelutuloksen takana päätöksenteossaan. • Suurten kaupunkien joukkoliikennetuen merkittävä tasokorotus ei ole toteutunut, Ilmastoperusteisiin toimiin varattu 20M€ on myönteinen lisäys, mutta siitä osoitetaan suurille kaupunkiseuduille murto-osa n. 1/3. • Tavoitteena edelleen on, että valtio sitoutuu myös raitiotien seudullisen laajenemisen rahoittamiseen (sekä suunnittelu että rakentaminen) kolmanneksella.
3. TUTKIMUS, KULTTUURI, OSAAMINEN JA KANSAINVÄLISTYMINEN	• Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen tullut tasokorotus vuoden 2020 alusta. • Ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin osoitettu lisämääräraha. • Kulttuurin avustuksiin osoitettu tasokorotus

Budjettitavoitteet 2021

Valmisteltu yhteistyössä Tampereen kaupungin, Tampereen kauppakamarin, Business Tampereen, Pirkanmaan Yrittäjien, Pirkanmaan liiton ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän kanssa.

Keskeiset budjettitavoitteet vuodelle 2021

TAMPERE. FINLAND

RAIDELIIKENTEEN KEHITTÄMINEN

- Suomi-rata –hankkeen edellytysinvestointien käynnistyminen (Kerava-Riihimäki –välin neliraiteistaminen)
- Tampereen henkilöratapihahankkeen (TAHERA) käynnistyminen
- Nykyisen pääradan suunnittelu, jotta päästään nopeasti investointeihin, 60 milj. euroa vuodelle 2021.

VT9 TAMPERE-ORIVESI

- Yhteysvälin jäljellä olevien investointien toteuttaminen syksyllä 2020 alkavan Yliskylä-Oritupa -välin investoinnin lisäksi. Kokonaistarve on 140 miljoonaa euroa, joka voidaan jakaa useammalle vuodelle.

TEOLLISTEN OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KEHITTÄMINEN JA HOIVA-ALAN KOULUTUSPAIKKOJEN LISÄÄMINEN

- Koulutuksen ja osaamisen vahvistaminen 2. asteelta korkeakouluihin sisältäen myös valmistavan teollisuuden generaattorirahoituksen, 80 miljoonaa euroa vuodelle 2021.
- Hoiva-alan koulutuspaikkojen lisääminen 2. ja 3. asteella väestön ikääntymisestä, hoiva-ammattilaisten eläköitymisestä sekä palvelujen mitoituksesta (hallitusohjelma) johtuen.

HIILINEUTRAALISUUDEN EDISTÄMINEN

- MAL 4-sopimuksen rahoituksen turvaaminen.
- Tampereen raitiotien rakentamisen etenemisen ja seudullisen laajenemisen suunnittelun rahoittaminen.
- Lähijunapilotin jatkaminen hallituskauden loppuun LVM:n rahoituksella sekä asema-ja seisakeinfran rakentaminen/parantaminen (Tesoma, Nokia, Lempäälä ja Orivesi).
- Joukkoliikennetuen korottaminen ja kohdistaminen kaupunkiseudulle palvelutason parantamiseen ja raideliikenteen

Koronasta aiheutuvat edunvalvontatavoitteet ja -toimet

Koronakriisi ja sen jälkihoito kunnissa 1/3

- **Valtion tulee täysimääräisesti kompensoida koronaviruksen aiheuttamat tulomenetykset ja menolisäykset kunnille ja kuntakonserneille.**
- Kompensaatiossa tulee huomioida se, että koronaviruksen negatiiviset vaikutukset on suhteellisesti suurimmat suurimmilla kaupunkiseuduilla johtuen kuntien tulorakenteesta sekä kaupunkiseutujen palveluvetoisesta elinkeinorakenteesta.
- **Kuntien tehtäviä, velvoitteita ja sääntelyä tulee systemaattisesti helpottaa**, jotta kaupungit voivat sopeuttaa omaa toimintaansa koronakriisin jälkeiseen aikaan.
- **Erikoissairaanhoitoon syntyvä hoitovelka tulee kompensoida täysimääräisesti suoraan sairaanhoitopiireille esimerkiksi erillisinä valtionapuina.**

Koronakriisi ja sen jälkihoito kunnissa 2/3

- Valtion tulee osoittaa talousarviossa lisärahoitusta erityisesti **infrainvestointeihin sekä rahoitusosuuksia kaupunkien perusinvestointeihin**. Elvytysinvestoinnit parantavat kaupunkiseutujen saavutettavuutta, kilpailukykyä ja niillä myönteisiä työllisyysvaikutuksia.
- **Valtion on varauduttava kompensoimaan lisämenoja ja tulomenetyksiä myös vuoden 2020 jälkeen**.
- Lisäksi kaikki hallitusohjelmaan sisältyvät ja kuntien tehtävien ja velvoitteiden laajentamista koskevat tavoitteet ja linjaukset tulee uudessa tilanteessa arvioida kriittisesti.
  - Poikkeus: Työllisyyskokeilun nopea eteneminen ja sen kautta polku kaupunkien pysyvämpään roolin vahvistumiseen työllisyyden hoidossa sekä elinkeinopalveluissa. Kokeilu helpottaisi myös mm. ELY-keskusten työtaakkaa kriisin aikana. Työllisyyskokeilu resursoitava kasvavan tarpeen mukaiseksi.

Koronakriisi ja sen jälkihoito kunnissa 3/3

- Erityisesti suurille kaupunkiseuduille elämystalouden merkitys on aluetaloudellisesti kriittisen tärkeä. Koko palveluketju matkailu- ja ravitsemusalan toimijoista kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yrittäjiin ja tapahtumasektoriin on kriisissä. Näiden toimijoiden tukeminen kriisistä ulos on aluetalouden kannalta kriittisen tärkeää.
- Kriisi haastaa kaiken kaikkiaan kuntien kyvyn kehittyä ja pitää huolta elinvoimasta kaupungistumisen tahdissa. Ei toivottuja ilmiöitä ovat kestävän kehityksen toimenpiteiden hidastuminen, smart city-ratkaisujen hidastuminen, eri väestöryhmissä ja alueilla tapahtuva polarisoituminen ja eriytymiskehitys**. Suurten kasvavien kaupunkien erityispiirteet tulisi siis huomioida valtion rahoituksen kohdennuksessa. Ajan ja ilmiöiden kompleksisuus tulisi myös näkyä valtion uusissa avauksissa.**
- Kriisin kunnille ja koko julkiselle sektorille aiheuttamia monentyyppisiä vaikutuksia on analysoitava tiiviissä vuoropuhelussa kaupunkien ja valtion kesken.

Esitykset lisätalousarvioita ja elvytyspakettia varten / Tampereen kaupunki

TAMPERE. FINLAND

Hanke	Hankekortti/lisätietoja	Kustannusarvio	Huomiota	Toteutettavissa
Tampereen henkilöratapiha	Hankekortti https://vayla.fi/tampereen-henkiloratapiha	Valtio yht. n. 100M€ Tampere: 100	Tampereen henkilöratapihaa ja asemakeskusta pitää kehittää yhdessä ja kokonaisuutena.	2021-2025
Tesoman asema	https://vayla.fi/tesoma	Valtio: 1,5M€ Tampere: 1,5M€	Kaupunki toteuttamassa omaa osuuttaan 2020	2020
Vt 12 Santalahti-Vaitinaro parantaminen ennen eritasoliittymää	Hankekortti	Valtio yht.: n. 5M€ Tampere: n. 3,5M€	Sisältää neljä hanketta: 1. Raitiotiestä johtuvat muutokset 2. Lisäkaista Vaitinaro-Enqvistinkatu 3. JKP-väylä radan varteen 4. Lisäkaista uittotunnelin kahvilan kohdalle	Hanke 1: 2021 Hanke 2: 2020 Hanke 3: 2021 Hanke 4: 2021
Vt 9 parantaminen välillä Alasjärvi-Käpykangas	Hankekortti	Valtio: 60 M€ Tampere: 20 M€	Tasanteen etl + Aitolahden etl yht. 10 M€	2021-
Vt 12 Vaitinaron eritasoliittymä	Hankekortti	Valtio: 30 M€ Tampere: 30 M€	Selvitys: Tampereen kehätien sisäisten maanteiden roolit Edellyttää tiesuunnitelman ja asemakaavat	2022-
Raitiotien 2. vaihe	Valtiontalousarvio 2019	Valtio: 30 % toteumasta Tampere: 90 M€	Raitiotie Oy:n osuus 70 M€	2021-
Radanvarren melusuojaus Pispala		Valtio: 0,5 M€ Tampere: 0,5 M€	Sopimus puuttuu	

Muita seudullisia MAL 2020-2023 sopimusehdotuksia lisätalousarvio- ja elvytyskohteiksi

TAMPERE. FINLAND

Hanke	Hankekortti/lisätietoja	Kustannusarvio	Huomiota 1	Huomiota 2	Toteutettavissa
Lempäälän, Nokian ja Oriveden asemat/seisakkeet		Valtio: 4.0M€ (Nokia 3,5 Me Lempäälä 0,5 Me)	Sisältää suunnittelua ja toteutusta	MAL 2020-2023 - sopimusehdotus	2020-2023
Liityntäpysäköinnin sekä kävelyn ja pyöräilyn infra ja palvelut	Erillinen erittely tarvittaessa	Valtio 15 Me, Seudun kunnat 15 Me	Sisältää suunnittelua ja toteutusta	MAL 2020-2023 - sopimusehdotus	2020-2023
Joukkoliikennetuen lisääminen		Valtio: Yhteensä 6 Me, josta 4 Me lisärahoitus	Kaluston uudistaminen kestäville käyttövoimille Raitiotieliikenteen käynnistyminen 2021 Seudun kunnat ohjaavat vuosittain 21 Me jkl-tukeen.	MAL 2020-2023 - sopimusehdotus	2020-2023
Raitiotien seudullinen yleissuunnitelma sekä toteutussuunnittelu Pirkkalaan ja Koilliskeskukselle		Valtio: 3,5 M€ (30%) Kunnat: 10,0 M€	Yleissuunnitelman kunnat: Tampere, Pirkkala, Ylöjärvi ja Kangasala	MAL 2020-2023 - sopimusehdotus	2020

Edunvalvonnan suuntaa linjaavia päätöksiä ja annettuja lausuntoja:

TAMPERE. FINLAND

Hallitusohjelmatavoitteet:
Tampereen kaupunkiseudun hallitusohjelmatavoitteet (sh 30.1.2019)
Budjettitavoitteet:
Pirkanmaan yhteiset kärkitavoitteet valtion budjettiin 2021 (sh 25.3.2020)
MRL-uudistus:
Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus, kaupunkiseudun kommentit pykäläluonnoksista (sh 27.11.2019)
MAL-sopimus:
MAL4-sopimus, tilannekatsaus (sh 30.10.2019)
MAL-sopimus 2020-2023, tilannekatsaus (sh 25.9.2019)
Tampereen kaupunkiseudun ja valtion välinen MAL-sopimus 2020-2023 (sh 28.8.2019)
Työllisyyden kuntakokeilu:
Työllisyyden kuntakokeiluun osallistumisesta päättäminen (Tre kh 18.2.2020)
Tampereen kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi työllisyyden kuntakokeiluista (Tampereen pormestari 23.1.2020)
Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 - Erityisesti työvoimapalvelujen alueelliset kuntakokeilut (Tampereen pormestari 22.10.2019)
Tampereen kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Kasvupalveluvirastosta ja kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä (Tampereen pormestari 19.10.2018)
Lausunto julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi (Tampereen pormestari 4.4.2018)

Linkkejä

- Pääministeri Marinin hallitusohjelma
- Pääministeri Marinin lainsäädäntösuunnitelma vuodelle 2020
- Valtion talousarvio 2020
- Valtion kehys- ja budjettivalmistelun aikataulut

KIITOS